

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija)
SPRENDIMAS
2005 m. sausio 13 d. *

Byloje C-84/03

dėl 2003 m. vasario 26 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų
neįvykdymo,

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama K. Wiedner ir G. Valero Jordana,
nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Ispanijos Karalystę, atstovaujamą S. Ortiz Vaamonde, nurodžiusią adresą
dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovė,

* Proceso kalba: ispanų.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai R. Schintgen,
J. Makarczyk (pranešėjas), G. Arestis ir J. Klučka,

generalinė advokatė J. Kokott,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone
nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Europos Bendrijų Komisija savo ieškiniu Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad tinkamai į savo nacionalinę teisę neperkeldama 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvos 93/36/EEB dėl viešojo prekių pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 199, p. 1) ir 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvos 93/37/EEB dėl viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 199, p. 54), ir ypač:

— netaikydama 2000 m. birželio 16 d. įstatymo dėl viešosios valdžios institucijų sudarytų sutarčių (*Ley de Contratos de las Administraciones Publicas*) kodifikuotos redakcijos, patvirtintos 2000 m. birželio 16 d. *Real Decreto Legislativo 2/2000* (BOE, Nr. 148, p. 21775, 2000 m. birželio 21 d., toliau –

Kodifikuotas įstatymas), būtent — Kodifikuoto įstatymo 1 straipsnio 3 dalies privatinės teisės reglamentuojamiems subjektams, tenkinantiems abiejų minėtų direktyvų 1 straipsnio b punkto antrosios pastraipos pirmoje, antroje ir trečioje įtraukose nustatytas sąlygas,

- visiškai netaikydama Kodifikuoto įstatymo 3 straipsnio 1 dalies c punkto tarp viešosios valdžios institucijų ir kitų viešųjų subjektų sudarytiems bendradarbiavimo susitarimams, dėl to ? ir susitarimams, kurie yra viešojo pirkimo sutartys šių direktyvų prasme, ir
- Kodifikuoto įstatymo 141 straipsnio a punkte bei 182 straipsnio a ir g punktuose leisdama sudaryti sutartis derybų būdu dviem atvejais, nenustatytais minėtose direktyvose,

Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal EB sutarties ir šių direktyvų nuostatas.

Teisės aktai

Bendrijos teisės aktai

- 2 Direktyvos 93/37 1 straipsnio b punktas nustato:

„perkančiosios organizacijos“ – tai valstybės, regioninės ar vietos valdžios institucijos, viešosios teisės reguliuojamos įstaigos, vienos ar kelių tokių institucijų arba viešosios teisės reguliuojamų įstaigų sudarytos asociacijos.

„Viešosios teisės reguliuojama įstaiga“ ? tai bet kuri įstaiga:

- kuri nėra pramoninio ar komercinio pobūdžio, įsteigta turint konkretų tikslą, siekiant patenkinti bendro intereso poreikius,

ir

- kuri yra juridinis asmuo,

ir

- kurią didžiąja dalimi finansuoja valstybės, regioninės ar vietos valdžios institucijos arba kitos viešosios teisės reguliuojamos įstaigos, arba kurios valdymą kontroliuoja minėtosios organizacijos, arba kuri turi administracinį, valdymo ar priežiūros organą, kurio daugiau negu pusę narių skiria valstybė, regioninės ar vietos valdžios institucijos arba kitos viešosios teisės reguliuojamos įstaigos.

<...>“

3 Direktyvos 93/36 1 straipsnio b punkto nuostatos iš esmės yra tokios pačios.

4 Pagal Direktyvos 93/36 6 straipsnio 2–4 dalis:

„2. Perkančiosios organizacijos gali savo prekių pirkimo sutartis sudaryti derybų būdu tuo atveju, kai pasiūlymai atviram arba ribotam konkursui neatitiko atviro ar riboto konkursų dokumentų reikalavimų, arba tuo atveju, kai pasiūlymai konkursui yra nepriimtini pagal nacionalines nuostatas, atitinkančias IV dalies nuostatas, jeigu sutarties pradinės sąlygos nėra iš esmės pakeistos. Tokiais atvejais perkančiosios organizacijos turi paskelbti skelbimą apie konkursą, jeigu į tokias derybas jos neįtraukia visų 20–24 straipsniuose nustatytus kriterijus tenkinančių įmonių, kurios per ankstesnį atvirą arba ribotą konkursą pateikė pasiūlymus, laikydamosi oficialių konkurso reikalavimų.

3. Perkančiosios organizacijos gali sudaryti savo prekių pirkimo sutartis derybų būdu, iš anksto nepaskelbusios apie konkursą, toliau nurodytais atvejais:

a) kai atviram arba ribotam konkursui nepateikiami pasiūlymai arba nėra pateikta tinkamų pasiūlymų, jeigu sutarties pradinės sąlygos nėra iš esmės pakeistos ir jeigu Komisijai pateikiama ataskaita;

b) kai numatomos tiekti prekės yra pagamintos tiksliai mokslo, eksperimentų, studijų, mokslinio arba techninio tobulinimo tikslais; ši nuostata netaikoma

masinei gamybai, kuria siekiama sustiprinti komercinį pajėgumą arba padengti mokslinio ir techninio tobulinimo išlaidas;

- c) kai dėl techninių arba meninių priežasčių arba dėl priežasčių, susijusių su išimtinių teisių apsauga, tiekiamas prekes gali gaminti arba pristatyti tik vienas konkretus tiekėjas;
- d) jeigu neišvengiamai būtina pirkimą atlikti ypač skubiai dėl įvykio, kurio perkančiosios organizacijos negalėjo numatyti, kai tokio pirkimo neįmanoma atlikti atviro, riboto konkurso ar skelbiamų derybų būdais šio straipsnio 2 dalyje nustatytais terminais. Aplinkybės, kuriomis grindžiama ypatinga skuba, jokių būdu negali priklausyti nuo perkančiosios organizacijos;
- e) šalia pagrindinio tiekėjo numatytiems papildomiems tiekėjams, kurie iš dalies pakeičia vykdomus įprastus tiekimus ar darbus arba išplečia vykdomų tiekimų ar instaliavimo darbų apimtį, kai pakeitus pagrindinį tiekėją perkančioji organizacija būtų įpareigota įsigyti skirtingas technines charakteristikas turinčias medžiagas, o tai nulemtų eksploatavimo ir aptarnavimo nesuderinamumą arba neproporcingus techninius sunkumus. Tokių sutarčių, kaip ir periodiškai atnaujinamų sutarčių, trukmė paprastai negali viršyti trejų metų.

4. Visais kitais atvejais perkančiosios organizacijos savo prekių pirkimo sutartis sudaro atviro arba riboto konkurso būdu.“

5 Pagal Direktyvos 93/37 7 straipsnio 3 ir 4 dalis:

„3. Perkančiosios organizacijos gali sudaryti viešojo darbų pirkimo sutartis derybomis iš anksto nepaskelbusios skelbimo apie sutartį šiais atvejais:

- a) kai atviram ar ribotam konkursui negaunama konkurso paraiškų ar tinkamų konkurso pasiūlymų, jeigu toks būdas taikomas iš esmės nekeičiant pirminių sutarties sąlygų ir su sąlyga, kad Komisijos prašymu jai pateikiama ataskaita;
- b) kai dėl techninių ar meninių priežasčių arba dėl priežasčių, susijusių su išskirtinių teisių apsauga, darbus gali atlikti tik konkretus rangovas;
- c) kai dėl perkančiųjų organizacijų nenumatytų įvykių, kiek tai būtina tokiu atveju, atsiranda ypatingos skubos priežastys, dėl kurių neįmanoma laikytis 2 dalyje nurodyto atviro ar riboto konkurso arba derybų rengimo terminų;
- d) kai būtina atlikti papildomus darbus, kurie nebuvo įtraukti į pirminį projektą ar į pirminę sutartį, bet kuriuos būtina atlikti visam sutartyje numatytam darbui užbaigti, jeigu tokių darbų rangos sutartis sudaroma su tą darbą jau atliekančiu rangovu:

- kai tokių darbų negalima techniškai ar ekonomiškai išskirti iš pagrindinės sutarties nepakenkiant perkančiajai organizacijai,

arba

- kai tokie darbai, nors juos ir galima išskirti iš pirminės sutarties, būtini atliekant tolesnius sutarties darbus.

Tačiau bendras sutarčių dėl papildomų darbų mastas negali viršyti 50 % pagrindinės sutarties apimties;

- e) dėl naujų darbų, pakartojančių panašius darbus, pavestus įmonei, su kuria perkančioji organizacija yra pasirašiusi ankstesnę sutartį, jeigu šie darbai atitinka pagrindinį projektą, dėl kurio 4 dalyje nurodytais būdais buvo sudaryta pirmoji sutartis.

Kai tik konkursui pateikiamas pirmasis projektas, turi būti pranešama, kad gali būti naudojamas šis būdas, o kai perkančiosios organizacijos taiko 6 straipsnio nuostatas, jos atsižvelgia į visą vėlesnių darbų sąmatinę vertę. Šį būdą galima taikyti tik pirmuosius trejus metus po pirminės sutarties sudarymo.

4. Visais kitais atvejais perkančiosios organizacijos viešojo darbų pirkimo sutartis sudaro atviro arba riboto konkurso būdu.“

Nacionalinės teisės aktai

6 Ispanijos teisėje viešojo pirkimo sutarčių sudarymo subjektai yra apibrėžti Kodifikuoto įstatymo 1 straipsnyje. Jame nurodytos visos teritorinės viešosios valdžios institucijos: valstybės, autonominės ir vietos.

7 Kodifikuoto įstatymo 1 straipsnio 3 dalis įtvirtina:

„Autonominės įstaigos sutartis turi sudaryti pagal šį įstatymą visais atvejais, o kiti savarankišką juridinio asmens statusą turintys viešosios teisės reglamentuojami subjektai, – jeigu jie atitinka šiuo kriterijus:

- a) nėra pramoninio ar komercinio pobūdžio, įsteigta turint konkretų tikslą, siekiant patenkinti bendro intereso poreikius,
- b) jų veikla didžiąja dalimi finansuojama viešosios valdžios institucijų ar kitų viešosios teisės reglamentuojamų subjektų arba pastarieji kontroliuoja jų valdymą, arba jų administracijos, valdymo ar priežiūros organų daugiau kaip pusė narių yra skiriami viešosios valdžios institucijų ar kitų viešosios teisės reglamentuojamų subjektų.“

- 8 Pagal Kodifikuoto įstatymo šeštą papildomą nuostatą „Viešojo sektoriaus sutarčių sudarymo principai“: „komercinės bendrovės, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai didžiąja dalimi yra valdomos viešosios valdžios institucijų ar autonominių jų įstaigų arba viešosios teisės reglamentuojamų subjektų, sudarydamos sutartis turi laikytis viešumo ir konkurencijos principų, nebent veiklos, kurią reikia įvykdyti, pobūdis nėra suderinamas su šiais principais“.
- 9 Kodifikuoto įstatymo 3 straipsnio 1 dalies c punktas nustato, kad įstatymas netaikomas „bendradarbiavimo susitarimams, sudarytiems, pirma, tarp valstybės valdžios institucijų, ir, antra, socialinio draudimo įstaigų, autonominių bendruomenių, vietos subjektų, autonominių jų įstaigų ir kitų viešųjų subjektų arba tarp šių įstaigų“.
- 10 Kodifikuoto įstatymo 141 straipsnio a punktas (dėl darbų pirkimo sutarčių) ir 182 straipsnio a punktas (dėl prekių pirkimo sutarčių) nustato, kad galima pradėti derybas iš anksto nepaskelbus apie konkursą, kai sutarties nepavyko sudaryti per atvirą ar ribotą konkursą arba kai kandidatams nebuvo leista pateikti pasiūlymus, jeigu sutarties pirminės sąlygos nėra pakeistos, išskyrus kainą, kuri gali būti padidinta ne daugiau kaip 10 %.
- 11 Kodifikuoto įstatymo 182 straipsnio g punktas įtvirtina, kad kai bendram administracijos naudojimui būtina, jog prekės būtų vienu metu, galima pradėti derybas iš anksto nepaskelbus apie konkursą, jeigu remiantis šio skyriaus nuostatomis tokio tipo prekių pasirinkimas buvo atliktas iš anksto ir visiškai nepriklausomai pagal skelbimą apie konkursą.

Ikiteisminė procedūra

- 12 Manydama, kad vienas po kito priimti teisės aktai, perkeltantys į Ispanijos nacionalinę teisę Direktyvas 93/36 ir 93/37, iš dalies neatitinka šių direktyvų, 1997 m. rugsėjo 17 d. Komisija išsiuntė Ispanijos Karalystei oficialų įspėjimą, o 2000 m. liepos 24 d. – papildomą oficialų įspėjimą.
- 13 Ispanijos valdžios institucijoms pranešus Komisijai apie Kodifikuoto įstatymą priėmimą, pastaroji manė, kad kai kurios perkėlimo į nacionalinę teisę problemos buvo išspręstos.
- 14 Vis dėlto manydama, jog ir toliau Direktyvos 93/36 ir 93/37 yra netinkamai perkeltos į nacionalinę teisę, 2001 m. sausio 24 d. Komisija išsiuntė Ispanijos Karalystei argumentuotą nuomonę, o 2002 m. sausio 31 d. – papildomą argumentuotą nuomonę, nurodyma per du mėnesius nuo gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.
- 15 Kadangi Ispanijos Karalystės atsakymas į papildomą argumentuotą nuomonę Komisijos netenkino, ji nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl ieškinio

- 16 Komisija pagrįsdama savo ieškinį remiasi trimis kaltinimais.

- 17 Pirma kaltinimą Komisija pateikia Ispanijos Karalystei dėl to, kad Kodifikuotas įstatymas *a priori* netaikomas privatinės teisės reglamentuojamiems subjektams, nors Direktyvų 93/36 ir 93/37 1 straipsnio b punkto antrosios pastraipos prasme jie gali būti laikomi viešosios teisės reguliuojamomis įstaigomis.
- 18 Antrą kaltinimą Komisija Ispanijos Karalystei pateikia dėl to, kad Kodifikuotas įstatymas netaikomas tarp viešosios teisės reglamentuojamų subjektų sudarytiems bendradarbiavimo susitarimams, nors Direktyvų 93/36 ir 93/37 prasme šie susitarimai gali būti laikomi viešojo pirkimo sutartimis.
- 19 Trečią kaltinimą Komisija pateikia dėl to, kad Ispanijos Karalystė leido pradėti derybas dviem Direktyvose 93/36 ir 93/37 nenustatytais atvejais, t. y. sudarant sutartis po konkurso, kuris laikomas neįvykusių, ir sudarant vienaarūšių prekių pirkimo sutartis.

Dėl pirmojo kaltinimo, susijusio su Kodifikuoto įstatymo netaikymu privatinės teisės reglamentuojamiems subjektams, tenkinantiems Direktyvų 93/36 ir 93/37 1 straipsnio b punkto antrosios pastraipos pirmoje, antroje ir trečioje įtraukose nustatytas sąlygas

Šalių argumentai

- 20 Komisijos nuomone, Kodifikuoto įstatymo ir Direktyvų 93/36 ir 93/37 taikymas asmenų atžvilgiu nesutampa, nes nacionalinė teisė taikoma tik viešosios teisės

reglamentuojamiems subjektams Ispanijos teisės prasme, o nagrinėjamo subjekto teisinis pobūdis neatitinka minėtose direktyvose nustatytos „viešosios teisės reguliuojamos įstaigos“ sąvokos.

- 21 Nurodydama 1998 m. sausio 15 d. sprendimą *Mannesmann Anlagenbau Austria ir kt.* (žr. sprendimo C-44/96, Rink. I-73, 17–35 punktus) Komisija primena, jog Teisingumo Teismas nusprendė, kad „viešosios teisės reguliuojama įstaiga“ laikytinas subjektas, tenkinantis Direktyvos 93/37 1 straipsnio b punkto antrojoje pastraipoje nurodytas tris kumuliacines sąlygas.
- 22 Remdamasi Teisingumo Teismo sprendimais (*inter alia*, 1988 m. rugsėjo 20 d. Sprendimas *Beentjes*, C-31/87, Rink. p. 4635 ir 1998 m. lapkričio 10 d. Sprendimas *BFI Holding*, C-360/96, Rink. p. I-6821), Komisija tvirtina, kad Direktyvų 93/36 ir 93/37 1 straipsnyje apibrėžta perkančiosios organizacijos sąvoka turi būti aiškinama remiantis tiksliniu aiškinimu.
- 23 Be to, ji pažymi, kad Ispanijos vyriausybės „viešosios teisės reguliuojamos įstaigos“ sąvokos aiškinimas sumenkina Bendrijų sąvokos, kuri turi užtikrinti vienodą aiškinimą visoje Bendrijoje, savarankiškumą.
- 24 Ispanijos vyriausybė teikia pirmenybę „viešosios teisės reguliuojamos įstaigos“ sąvokos pažodiniam aiškinimui. Ji tvirtina, kad Direktyvos 93/36 ir 93/37 į šią sąvoką neįtraukia valstybės kontroliuojamų komercinių bendrovių. Savo argumentams pagrįsti ji remiasi 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyva 93/38/EEB dėl subjektų, vykdančių savo veiklą vandens, energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 199, p. 84), kuri atskiria

abiejose viešųjų sutarčių direktyvose identišką „viešosios teisės reguliuojamos įstaigos“ sąvoką nuo „valstybinės įmonės“, kurios apibrėžimas atitinka valstybinę komercinę bendrovę, sąvokos.

- 25 Be to, Ispanijos vyriausybė nesutinka su visomis bendro pobūdžio išėjimais. Ji pritaria, kad tikrąją sąvokos „viešosios teisės reguliuojamos įstaigos“ reikšmę galima nustatyti tik detaliam išanalizavus kiekvieną subjektą ir taip apibrėžus „bendro intereso poreikių“ sąvoką, ypač „pramoninio ar komercinio pobūdžio poreikių“ sąvoką.
- 26 Komisija atsakydama pareiškia, kad Direktyva 93/38 yra specialus teisės aktas ir jos, kaip išimtinės taisyklės, pobūdis neleidžia ja remtis aiškinant bendrąsias, šiuo atveju – Direktyvų 93/36 ir 93/37, nuostatas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 27 Reikėtų priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką „viešosios teisės reguliuojamos įstaigos“ sąvoka yra Bendrijos teisės sąvoka, turinti būti savarankiškai ir vienodai aiškinama visoje Bendrijoje, yra apibrėžta atsižvelgiant į tikslą išskirtinai pagal Direktyvų 93/36 ir 93/37 1 straipsnio b punkto antroje pastraipoje nurodytas tris kumuliacines sąlygas (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Mannesmann Anlagenbau Austria ir kt.* 20 ir 21 punktus; 2002 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Universale-Bau ir kt.*, C-470/99, Rink. p. I-11617, 51–53 punktus; 2003 m. gegužės 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-214/00, Rink. p. I-4667, 52 ir 53 punktus; 2003 m. spalio 16 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-283/00, Rink. p. I-11697, 69 punktą).

- 28 Iš to išplaukia, kad norint atsakyti į klausimą, ar privatinės teisės reglamentuojamas subjektas yra viešosios teisės reguliuojama įstaiga, reikia tik patikrinti, ar šis subjektas tenkina Direktyvų 93/36 ir 93/37 1 straipsnio b punkto antrojoje pastraipoje nurodytas tris kumuliacines sąlygas, nes vien šio subjekto privatinės teisės statusas nėra pakankamas kriterijus, kad jo nebūtų galima laikyti perkančiąja organizacija šių direktyvų prasme (minėto 2003 m. gegužės 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 54, 55 ir 60 punktai).
- 29 Be to, Teisingumo Teismas patikslino, kad toks aiškinimas nepaneigia pramoninio ar komercinio bendro intereso poreikių, kurių tenkinimą užtikrina atitinkamas subjektas, pobūdžio, nes į tai būtinai atsižvelgiama siekiant nustatyti, ar jis tenkina Direktyvų 93/36 ir 93/37 1 straipsnio b punkto antrosios pastraipos pirmoje įtraukoje įtvirtintą sąlygą (šiuo klausimu žr. minėto 2003 m. spalio 16 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 75 punktą).
- 30 Ši išvada negali būti paneigta tuo, kad Direktyvose 93/36 ir 93/37 nėra aiškos nuorodos, naudotos Direktyvoje 93/38, į specifinę „valstybinių įmonių“ kategoriją (šiuo klausimu žr. minėto 2003 m. spalio 16 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 76 punktą).
- 31 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad Ispanijos teisės aktais buvo netinkamai perkelta „perkančiosios organizacijos“ sąvoka, esanti Direktyvų 93/36 ir 93/37 1 straipsnio b punkte, nes ji netaikoma privatinės teisės reglamentuojamiems subjektams, net jeigu šie gali tenkinti minėtų direktyvų 1 straipsnio b punkto antrosios pastraipos pirmoje, antroje ir trečioje įtraukose nurodytas sąlygas.
- 32 Tokiomis aplinkybėmis Komisijos pirmas kaltinimas yra pagrįstas.

Dėl antrojo kaltinimo, susijusio su Kodifikuoto įstatymo netaikymu tarp viešosios teisės reglamentuojamų subjektų sudarytiems bendradarbiavimo susitarimams

Šalių argumentai

- 33 Komisija konstatuoja, kad Kodifikuotas įstatymas netaikomas „bendradarbiavimo susitarimams, sudarytiems, pirma, tarp valstybės valdžios institucijų, ir, antra, socialinio draudimo įstaigų, autonominių bendruomenių, vietos subjektų, autonominių jų įstaigų ir visų kitų viešųjų subjektų arba tarp šių įstaigų“. Komisijos teigimu, toks visiškas netaikymas reiškia, kad netinkamai perkeltos Direktyvos 93/36 ir 93/37, nes kai kurie iš šių susitarimų gali būti tokio pat pobūdžio kaip ir jais remiantis sudarytos viešojo pirkimo sutartys.
- 34 Ji tvirtina, kad toks netaikymas nenumatytas Direktyvose 93/36 ir 93/37.
- 35 Komisija remiasi Direktyvų 93/36 ir 93/37 1 straipsnio a punkte esančiu sutarties apibrėžimu ir Teisingumo Teismo praktika, pagal kurią, norint nustatyti sutarties buvimo faktą, reikia patikrinti, ar buvo susitarimas tarp dviejų atskirų asmenų (1999 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Teckal*, C-107/98, Rink. p. I-8121, 49 punktas). Taigi ji mano, kad, atsižvelgiant į pirmiau išdėstytas aplinkybes, tarpinstituciniai bendradarbiavimo susitarimai gali būti laikomi sutartimis Direktyvų 93/36 ir 93/37 prasme.
- 36 Ispanijos vyriausybė pažymi, kad susitarimų sudarymas yra įprastas viešosios teisės reglamentuojamų subjektų tarpusavio santykių užmezgimo būdas. Ji teigia, kad šiems santykiams sutartis netaikoma. Šiuo atveju ji abejoja minėto sprendimo *Teckal*

pagrįstumu ir tvirtina, kad 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 209, p. 1) 6 straipsnyje įtvirtintas principas yra numanomai įtrauktas ir į kitas direktyvas dėl viešųjų pirkimų.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 37 Pagal Direktyvų 93/36 ir 93/37 1 straipsnio a punktuose nustatytus apibrėžimus viešojo prekių ar darbų pirkimo sutartis – raštu sudaryta atlygintinio piniginio pobūdžio sutartis dėl prekių pirkimo arba dėl tam tikrų darbų atlikimo, sudaroma tarp rangovo arba tiekėjo ir perkančiųjų organizacijų minėtų direktyvų 1 straipsnio b punktų prasme.
- 38 Pagal Direktyvos 93/36 1 straipsnio a punktą pakanka, kad sutartis būtų sudaryta tarp regioninės ar vietos valdžios institucijos ir teisiškai nuo pastarosios atskiro subjekto. Kitaip gali būti tik tuo atveju, kai regioninės ar vietos valdžios institucija šio subjekto atžvilgiu gali vykdyti analogišką kontrolę kaip ir savo pačios tarnybų atžvilgiu ir kai šis subjektas pagrindinę savo veiklos dalį vykdo kartu su viena ar keliomis jį valdančiomis regioninės ar vietos valdžios institucijomis (minėto sprendimo *Teckal* 50 punktas).
- 39 Atsižvelgiant į tai, kad, išskyrus sutarties dalyką, visi Direktyvų 93/36 ir 93/37 sutarties apibrėžimo elementai yra identiški, tarpinstituciniams susitarimams, kuriuos apima Direktyva 93/37, reikia taikyti minėtame sprendime *Teckal* paminėtą išeičių.

- 40 Taigi minėti Ispanijos teisės aktai netinkamai perkėlė Direktyvas 93/36 ir 93/37, nes Kodifikuotas įstatymas *a priori* netaikomas santykiams, užmegztiems tarp viešosios valdžios institucijų, jų viešųjų įstaigų ir nekomercinių viešosios teisės reglamentuojamų subjektų bendrai, nesvarbu, koks šių santykių pobūdis.
- 41 Tokiomis aplinkybėmis Komisijos antras kaltinimas yra pagrįstas.

Dėl trečiojo kaltinimo, susijusio su sutarčių sudarymu derybų būdu dviem atvejais, nenustatytais minėtose Direktyvose 93/36 et 93/37

- 42 Komisija mano, kad Kodifikuotas įstatymas leidžia sudaryti sutartis derybų būdu dviem atvejais, nenustatytais minėtose Direktyvose 93/36 et 93/37: sudarant sutartis po konkurso, kuris laikomas neįvykusiu, ir sudarant vienaarūšių prekių pirkimo sutartis.

Dėl trečiojo kaltinimo pirmos dalies, susijusios su sutarčių sudarymu po konkurso, kuris laikomas neįvykusiu

— Šalių argumentai

- 43 Komisija tvirtina, kad leisdami padidinti iki 10 % pradinio pasiūlymo kainą, palyginti su išankstiniu atviru ar ribotu konkursu, Kodifikuoto įstatymo 141 straipsnio

a punktas ir 182 straipsnio a punktas prieštarauja Direktyvoms 93/36 ir 93/37, nes jie leidžia iš esmės pakeisti vieną iš pirminių sutarties sąlygų, t. y. kainą.

44 Komisija tvirtina, kad sąrašas atvejų, kai galima pradėti derybas, yra baigtinis. Iš to ji daro išvadą, kad sąvoka „nesminis pakeitimas“ turi būti aiškinama siaurai.

45 Ispanijos vyriausybė kaltina Komisiją nenurodžius, koks kainos pakeitimas yra laikytinas esminiu ir kokio padidrinimo taip negalima kvalifikuoti. Ji teigia, kad teisinio tikrumo tikslais Ispanijos įstatymų leidėjas neapibrėžtą „esminio pirminių sutarties sąlygų pakeitimo“ sąvoką pakeitė aiškiu apibrėžimu.

46 Į tai atsakydama Komisija dėl ieškinio, susijusio su išpareigojimų neįvykdymu, pažymi, kad ji neprivalo nei nustatyti pažeidimo ribų, nei nurodyti priemonių, kurios leistų sustabdyti šį išpareigojimų neįvykdymą. Be to, ji pabrėžia, kad nacionalinio įstatymų leidėjo tikslas, kuriuo siekiama patikslinti direktyvose esančias sąvokas, negali būti įgyvendintas visiškai jų nebetaikant.

Teisingumo Teismo vertinimas

47 Taigi, kaip matyti, *inter alia*, iš Direktyvos 93/36 dvyliktosios konstatuojamosios dalies ir Direktyvos 93/37 aštuntosios konstatuojamosios dalies, derybų būdas yra išimtinis ir turi būti taikomas tik nustatytais ribotais atvejais. Šiuo požiūriu

Direktyvos 93/36 6 straipsnio 3 dalies a punktas ir Direktyvos 93/37 7 straipsnio 3 dalies a punktas išvardija ribotus atvejus, kai galima pradėti derybas be išankstinio paskelbimo apie konkursą.

- 48 Pagal teismų praktiką nuo taisyklės leidžiančios nukrypti nuostatos, kuriomis siekiama užtikrinti sutarties pripažintų teisių viešojo darbų pirkimo sutarčių srityje veiksmingumą, turi būti aiškinamos siaurai (1995 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-57/94, Rink. p. I-1249, 23 punktas ir 1996 m. kovo 28 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-318/94, Rink. p. I-1949, 13 punktas). Todėl siekiant, kad nagrinėjamos direktyvos neprarastų veiksmingumo, valstybės narės negali numatyti Direktyvose 93/36 ir 93/37 nenustatytų atvejų, kai galima taikyti derybų būdą, arba papildyti naujomis sąlygomis šiose direktyvose aiškiai nustatytus atvejus tam, kad palengvintų galimybę taikyti minėtą būdą.
- 49 Taigi šiuo atveju negalima būtų paneigti, kad Kodifikuoto įstatymo 141 straipsnio a punktui ir 182 straipsnio a punktui leidus pradėti derybas iš anksto nepaskelbus apie konkursą, kai sutarties nepavyko sudaryti per atvirą ar ribotą konkursą arba kai kandidatams nebuvo leista pateikti pasiūlymus, jeigu sutarties pirminės sąlygos nėra pakeistos, išskyrus kainą, kuri negali būti padidinta daugiau nei 10 %, jie papildo minėtas Direktyvų 93/36 ir 93/37 nuostatas nauja sąlyga, susilpninančia ir jų reikšmę, ir išimtinį pobūdį. Iš tiesų tokia sąlyga negali būti laikoma neesminiu pirminių sutarties sąlygų pakeitimu, kaip tai numato atitinkamai Direktyvos 93/36 6 straipsnio 3 dalies a punktas ir Direktyvos 93/37 7 straipsnio 3 dalies a punktas.
- 50 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad Kodifikuoto įstatymo 141 straipsnio a punktas ir 182 straipsnio a punktas netinkamai perkėlė Direktyvos 93/36 6 straipsnio 3 dalies a punktą ir Direktyvos 93/37 7 straipsnio 3 dalies a punktą.

Dėl trečiojo kaltinimo antros dalies, susijusios su vienaarūšių prekių pirkimo sutarčių sudarymu

Šalių argumentai

- 51 Komisija tvirtina, kad Kodifikuoto įstatymo 182 straipsnio g punkte nustatyta procedūra pažeidžia Direktyvos 93/36 6 straipsnio 2 ir 3 dalis, kurios išvardija derybų būdo taikymo atvejus.
- 52 Šiuo atveju Ispanijos nacionalinė teisė nustato, kad kai bendram administracijos naudojimuisi būtina, jog prekės būtų vienaarūšės, galima pradėti derybas iš anksto nepaskelbus apie konkursą. Toks būdas yra galimas, kai tokio tipo prekių pasirinkimas buvo atliktas iš anksto ir visiškai nepriklausomai pagal skelbimą apie konkursą.
- 53 Ispanijos vyriausybė tvirtina, kad skelbimai apie konkursą dėl vienaarūšių prekių tipo yra panašūs į bazinės sutartis.
- 54 Be to, ši vyriausybė tvirtina, kad tie skelbimai apie konkursą niekuo nesiskiria nuo susitarimo ar bazinės sutarties pagrindu sudarytų sutarčių, numatytų Kodifikuoto įstatymo kitame straipsnyje, kurio atžvilgiu Komisija nepateikė jokių pastabų. Todėl ji daro išvadą, kad jis atitinka direktyvas dėl viešųjų pirkimų.

- 55 Priminusi bazinių susitarimų apibrėžimą, Komisija tvirtina, kad Direktyva 93/36 šiems susitarimams netaikoma.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 56 Kodifikuoto įstatymo 182 straipsnio g punkte įtvirtintos vienaarūšių prekių pirkimo sutartys gali būti sudaromos derybų būdu tik ribotais Direktyvos 93/36 6 straipsnio 2 ir 3 dalyse įvardytais atvejais. Šio straipsnio 4 dalis nustato, kad „visais kitais atvejais perkančiosios organizacijos savo prekių pirkimo sutartis sudaro atviro arba riboto konkurso būdu“.
- 57 Tačiau ši Ispanijos įstatymų leidėjo priimta nuostata neatitinka nei 6 straipsnio 2 dalyje nustatyto atvejo, nei vieno to paties straipsnio 3 dalyje išvardytų penkių atvejų, kai aiškiai leidžiama pradėti derybas be išankstinio paskelbimo apie konkursą. Be to, reikia pabrėžti, kad šios išimtys netaikomos „bazinio susitarimo“ sąvokai.
- 58 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką nuostatos, leidžiančios nukrypti nuo taisyklės, kuriomis siekiama užtikrinti sutarties pripažintų teisių viešojo darbų pirkimo sutarčių srityje veiksmingumą, turi būti aiškinamos siaurai (1993 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-71/92, Rink. p. I-5923, 36 punktas). Todėl būtent valstybės narės turi įrodyti, kad į jų nacionalinę teisę yra tiksliai perkelti direktyvoje aiškiai numatyti atvejai. Tačiau šiuo atveju Ispanijos vyriausybė nepateikė tokio įrodymo.

- 59 Todėl tiek, kiek nagrinėjami teisės aktai leidžia, kad kai bendram administracijos naudojimuisi būtina, jog prekės būtų vienu metu, pradėti derybas iš anksto nepaskelbus apie konkursą, juolab jei tokio tipo prekių pasirinkimas buvo atliktas iš anksto pagal skelbimą apie konkursą, jais netinkamai į nacionalinę teisę perkeltos Direktyvos 93/36 6 straipsnio 2 ir 3 dalys.
- 60 Tokiomis aplinkybėmis Komisijos trečias kaltinimas yra pagrįstas.
- 61 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad tinkamai į savo nacionalinę teisę neperkeldama Direktyvų 93/36 ir 93/37, ir ypač:
- netaikydama Kodifikuoto įstatymo, būtent šio įstatymo 1 straipsnio 3 dalies privatinės teisės reglamentuojamiems subjektams, tenkinantiems abiejų minėtų direktyvų 1 straipsnio b punkto antrosios pastraipos pirmoje, antroje ir trečioje įtraukose nustatytas sąlygas,
 - visiškai netaikydama Kodifikuoto įstatymo, būtent jo 3 straipsnio 1 dalies c punkto tarp viešosios valdžios institucijų ir kitų viešųjų subjektų sudarytiems bendradarbiavimo susitarimams, dėl to — ir susitarimams, kurie yra viešojo pirkimo sutartys šių direktyvų prasme,

- pagal Kodifikuoto įstatymo 141 straipsnio a punktą ir 182 straipsnio a ir g punktus leisdama sudaryti sutartis derybų būdu dviem atvejais, nenustatytais minėtose direktyvose,

Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal šias direktyvas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁶² Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Ispanijos Karalystė bylą pralaimėjo, pastaroji turi padengti šias išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. Tinkamai į savo nacionalinę teisę neperkeldama 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvos 93/36/EEB dėl viešojo prekių pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo ir 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvos 93/37/EEB dėl viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo, ir ypač:**

- netaikydama 2000 m. birželio 16 d. įstatymo dėl viešosios valdžios institucijų sudarytų sutarčių (*Ley de Contratos de las Administraciones*

Publicas) kodifikuotos redakcijos, patvirtintos 2000 m. birželio 16 d. Real Decreto Legislativo 2/2000, būtent šio įstatymo 1 straipsnio 3 dalies privatinės teisės reglamentuojamiems subjektams, tenkinantiems abiejų minėtų direktyvų 1 straipsnio b punkto antrosios pastraipos pirmoje, antroje ir trečioje įtraukose nustatytas sąlygas,

- visiškai netaikydama to paties įstatymo 3 straipsnio 1 dalies c punkto tarp viešosios valdžios institucijų ir kitų viešųjų subjektų sudarytiems bendradarbiavimo susitarimams, dėl to — ir susitarimams, kurie yra viešojo pirkimo sutartys šių direktyvų prasme, ir
- minėto įstatymo 141 straipsnio a punkte ir 182 straipsnio a ir g punktuose leisdama sudaryti sutartis derybų būdu dviem atvejais, nenustatytais minėtose direktyvose,
- Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal šias direktyvas.

2. Priteisti iš Ispanijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.